

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/ ๑๒๓๔๕

สลก. (eMail)

ส่ง : กนร.

รับที่ : ร ๘๗๑๐/๔๖

๒๙ ก.ย. ๒๕๖๖ เ.ล. ๑๖.๐๐ น.

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๗๗ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๑๕/๑๐ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
  ๒. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล
  ๓. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
  ๔. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ....
  ๕. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
  ๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
  ๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้วมาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ซักซ้ำเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

และมาตรา ๒๕๔ ค. ด้านกฎหมาย (๑) กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชน เกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

(๒.๑) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุน การพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ ความเหลื่อมล้ำด้านต่างๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ (๒.๒) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ออกแบบ กฎหมายที่รอบคอบรัดกุมเพื่อแก้ปัญหาอย่างตรงจุดให้มีความสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลง ระหว่างประเทศไทยที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสม กับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และ (๒.๓) พัฒนามาตรการอื่นแทนโภททางอาญา เพื่อลดthonความเป็นโภท ทางอาญาที่ไม่จำเป็น

๑.๓ แผนปฏิรูปประเทศไทยด้านกฎหมาย ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : มีกลไกให้การออกกฎหมาย เป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้อง กับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุง กฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

๑.๔ นิติบัญญัติเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่องข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมาย ให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย โดยเคร่งครัดต่อไป โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีข้อเสนอแนะให้ควรยกเลิกการใช้ โภทอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายที่ใช้ บังคับมากกว่า ๓๐ ปี มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เชื้อในการทำธุกรรมและกำหนดให้การใช้เชื้อ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกหลวงเป็นการกระทำการผิดทางอาญาที่ร้ายแรงจนถึงขั้น ถูกจำคุกได้ เพื่อปกป้องความน่าเชื่อถือของเชื้อในการทำธุกรรม ปัจจุบันระบบการชำระเงินของประเทศไทย ได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุกรรมที่มีมูลค่าสูง และมีระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้พัฒนาจนแพร่หลายและมีต้นทุนที่ต่ำ นอกจานนี้ ที่ผ่านมาด้วยมีการใช้พระราชบัญญัติฯ ในทางที่ไม่ชอบ

ด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยอาศัยไทยจำกัดตามกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางเพ่งให้ชำระหนี้หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สูญเสีย ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อ ๑๑ ของกติการะห่วงประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อีกทั้ง โดยที่ในปัจจุบันมีลูกหนี้จำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่รุนแรงและต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหนี้อาศัยประโยชน์จากความล้าสมัยของพระราชบัญญัติฯ จึงเห็นควรนำเสนองค์สภารัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีผลใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุกรรม และกำหนดให้การใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกหลวงเป็นการกระทำความผิดทางอาญา เพื่อเป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือให้แก่เช็คอันเป็นตราสารทางการเงินที่มีความสำคัญในทางธุรกิจการค้า แต่ปัจจุบันระบบการชำระเงินของประเทศไทยได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต อีกทั้งระบบออนไลน์ทางอิเล็กทรอนิกส์ได้พัฒนาจนแพร่หลายและมีต้นทุนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการทำธุกรรมโดยการใช้เช็ค การกำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกหลวง จึงเป็นกรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ โดยอาศัยไทยจำกัดตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางเพ่งให้ชำระหนี้ ทำให้ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดหลักการให้พึงกำหนดโดยกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง และไม่สอดคล้องกับข้อ ๑๑ ของกติการะห่วงประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดให้บุคคลจะถูกจำกัดเพียงพระเพชรว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาได้ จึงสมควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๓.๒ สภาพปัจจุหาและสาเหตุของปัจจุหา

๓.๒.๑ ปัจจุหาเกี่ยวกับการกำหนดโดยกฎหมาย

เนื่องจากปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดโดยกฎหมายไว้ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ที่กำหนดให้พึงกำหนดโดยกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง โดยรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ซักข้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ได้กำหนดหลักการอย่างเดียวกันกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้ง มาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนปฏิรูประเทคโนโลยีด้านกฎหมาย ได้กำหนดให้มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยเฉพาะข้อ ๑๑ ของกติการะห่วงประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดให้บุคคล

จะถูกจำกัดเพียง เพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาได้ ส่งผลให้ภาครัฐต้องพิจารณาบททวนกฎหมายที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะส่วนของการกำหนดบทลงโทษทางอาญาและความผิดร้ายแรงดังกล่าว เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระหนี้ของเอกชน กำหนดลักษณะความผิดอาญาและบทลงโทษอันเกิดจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จึงมีปัญหากรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ และไม่ใช่กรณีการกำหนดโทษทางอาญาที่เป็นความผิดร้ายแรงอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ ได้แก่ การกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองการปกครอง หรือเป็นการกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยของประเทศหรือประชาชน หรือเป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (public order) หรือกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง (good morals) หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวมในวงกว้าง

๓.๒.๒ ปัญหาผู้ออกเช็คอาจต้องรับผิดทางอาญาแม้ไม่มีเจตนาทุจริต

การออกเช็คโดยไม่มีเจตนาทุจริต ผู้ออกเช็คจำนวนไม่น้อยที่ออกเช็คโดยไม่มีเจตนาที่จะฉ้อฉลหรือต้องการใช้เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์อันมิควรได้จากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เนื่องจากไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใดๆ ตามข้อสันนิษฐาน ผู้ออกเช็คเหล่านี้ ล้วนอยู่ในข่ายที่อาจต้องรับผิดตามกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การไม่มีเงินในบัญชีหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ที่จะชำระนั้น เพราะเหตุใด ทำให้บุคคลเหล่านี้อาจต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๔ ซึ่งทำให้เกิดประเด็นปัญหาความเหมาะสมของการกำหนดความผิดอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำที่ไม่มีเจตนาทุจริต

๓.๒.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญาไม่สอดคล้องกับหลักสากล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักการปฏิรูปประเทศไทยด้านกฎหมายไว้ในมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๐ (๒) ได้กำหนดหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายที่ภาครัฐต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อให้มีการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ กรณีดังกล่าว ข้อ ๑๑ ของกติการะห่วงประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้กำหนดให้บุคคลจะถูกจำกัดเพียง เพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาได้ ดังนั้น ประเด็นปัญหานี้ในเรื่องดังกล่าวตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คเป็นการกระทำความผิดทางอาญาไว้ในมาตรา ๔ ประกอบกับการกำหนดให้การกระทำความผิด

ตามมาตรา ๔ ดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ตามมาตรา ๕ อีกทั้งหากผู้กระทำความผิดได้มีการใช้เงินตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ออกเช็คได้รับหนังสือบอกรถล่าจากผู้ทรงเช็คว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น หรือนี้ที่ผู้กระทำความผิดได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาล มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้อาจพิจารณาได้ว่า บทบัญญัติตั้งกล่าวนี้ขัดหรือแย้งกับพันธกรณีตามกติกาว่าประเทศฯ ตัวยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๓.๒.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับเช็คเพื่อไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และเพื่อการบีบบังคับให้ผู้ออกเช็คชำระหนี้ทางแพ่ง

เช็คซึ่งเป็นตัวเงินที่เป็นตราสารเปลี่ยนมือได้และเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการและธุรกิจการค้า ใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ค่าสินค้าและบริการ ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้นำประโยชน์ในเรื่องการบังคับชำระหนี้ มากำหนดให้เป็นมาตรการลงโทษทางอาญาอันส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล หากบุคคลผู้เป็นเจ้าหนี้ ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องต่อลูกหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ ลูกหนี้ที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ก็ไม่อาจนิ่งเฉยได้ และยอมชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยเร็ว เพื่อไม่ให้ตนต้องโทษทางอาญาซึ่งมีกำหนดโทษจำกัด และปรับไว้โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้ ในขณะที่การบังคับชำระหนี้ตามกระบวนการทางแพ่งก็มีกำหนดไว้ เช่นกัน แต่เจ้าหนี้อาจเลือกใช้ช่องทางและวิธีการบังคับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะความรวดเร็วในการได้รับ ชำระหนี้และต้นทุนที่ต้องเสียไปในการดำเนินคดีเพื่อการชำระหนี้เงินตามเช็คนั้นอยกว่าการเลือกช่องทาง การดำเนินคดีทางแพ่ง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องการบังคับโทษทางอาญาเพื่อป้องกันปัญหาสำหรับสังคมโดยรวม แต่เป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้เอง จึงเป็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกดำเนินคดีอาญา เกี่ยวกับเช็คเพื่อไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมของเอกชน ว่าสมควรที่จะคงโทษทางอาญาไว้ เช่นเดิมหรือยกเลิกไปเสีย แล้วไปใช้มาตรการอย่างอื่นแทน

๓.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๓.๓.๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง การพิจารณาคดีเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีผลการศึกษาว่า การตราพระราชบัญญัติกฎि�กัดพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ต้องคำนึงถึงความพร้อมในการพัฒนาการสร้างความน่าเชื่อถือในเช็ค ดังนั้น จึงควรให้มีบทเฉพาะกาลหน่วยเวลาการบังคับใช้ภายในกำหนดเวลาอันเหมาะสม เพื่อให้มีเวลาเพียงพอสำหรับ การดำเนินมาตรการสร้างความน่าเชื่อถือในเช็คให้เป็นผลระดับหนึ่งก่อน นอกจากนั้น การยกเลิกความผิดทางอาญา เกี่ยวกับการใช้เช็คจะต้องมีบทเฉพาะกาลสำหรับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลหรือในขั้นสอบสวนเพื่อคุ้มครอง สิทธิประโยชน์ของผู้ทรงเช็ค และการออกเช็คมีเจตนาทุจริตฉ้อฉลและเป็นเหตุให้ได้ไปชั่งทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นได้สามารถปรับลงโทษในความผิดฐานฉ้อโกงได้แบบทุกรณี โดยไม่ต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายอาญาฐานความผิดฉ้อโกง แต่อย่างไรก็ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบ ต่อความน่าเชื่อถือของเช็คอันเป็นตราสารทางการเงินที่มีความสำคัญในทางธุรกิจการค้าในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ต้องชะลอการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวไว้ก่อน

๓.๓.๒ คณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะผู้รายงานการคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๒๑๕/๑๐ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เรื่อง การทบทวนความเหมาะสม ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ แจ้งว่า ในการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะกรรมการฯ ได้หารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติตั้งกล่าวเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมากกว่า ๓๐ ปี มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรมและกำหนดให้การใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือในลักษณะที่เป็นการหลอกหลวงเป็นการกระทำการความผิดทางอาญาที่ร้ายแรงจนถึงขั้นถูกจำคุกได้ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องความน่าเชื่อถือของเช็คในการทำธุรกรรม เนื่องจากในขณะนั้นเช็คเป็นช่องทางเลือกเดียวในการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เมื่อเวลาผ่านไป ระบบการชำระเงินของประเทศไทยได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต อีกทั้งระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้พัฒนา จนแพร่หลายและมีต้นทุนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการทำธุรกรรมโดยการใช้เช็ค ความนิยมในการใช้เช็ค จึงลดลงอย่างต่อเนื่องจนไม่เป็นวิธีการหลักในการทำธุรกรรมแล้ว นอกจากนี้ ที่ผ่านมา yang มีการใช้พระราชบัญญัติฯ ในทางที่ไม่ชอบด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยอาศัยไทยจำคุกตามกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบีบคั้น กับลูกหนี้ทางแห่งให้ชำระหนี้ หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สุจริต และโดยที่ในปัจจุบันมีลูกหนี้ จำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาที่รุนแรงและต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหนี้อาศัยประโยชน์จากความล้าสมัยของพระราชบัญญัติฯ คณะกรรมการกำกับ การแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อยในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จึงมีมติ มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติตั้งกล่าว ทบทวนความเหมาะสม ของพระราชบัญญัติโดยเร่งด่วน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ในกรณี กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม จึงได้นำหลักการตามที่คณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สิน ของประชาชนรายย่อยเสนอ มาดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด อันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ก่อนดำเนินการตามแนวทางการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไป ตามบทบัญญัติตามตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

๓.๓.๓ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... จากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยจัดให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ๕ ช่องทาง พร้อมทั้งนำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาแล้ว รายละเอียดปรากฏ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕. ดังต่อไปนี้

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ ช่องทาง ได้แก่ ระบบกลาง ทางกฎหมาย (www.law.go.th) และเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) จำนวน ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ รวม ๑๖ วัน

/(๒) ผ่านการประชุม...

(๒) ผ่านการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นเพื่อทบทวนความเหมาะสมสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในคราวเดียวกัน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวม ๒๖ หน่วยงาน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๙๖ คน

(๓) กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ สมาคมธนาคารไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมบังคับคดี กรมคุ้มประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานกิจการยุติธรรม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๔) ผ่านการประชุมคณะกรรมการพิจารณา.r่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕

๓.๓.๔ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และวันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยมีผู้แทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมด้วย อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในบางมาตรา และเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมฟ้องคดีเพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุ้มประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

๓.๓.๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยรับฟังจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน โดยมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมจำนวน ๕,๖๔๐ คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๓,๙๔๐ คน

๓.๓.๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... เสร์จแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๐/๒๕๖๕) และขอให้กระทรวงยุติธรรมแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวไปยังสำนักเลขานธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรง ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้แจ้งยืนยันร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว ต่อมา คณะกรรมการรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ลงมติรับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาพัฒนาราชภูมิ วันจันทร์ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ซึ่งให้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ต่อสภาพัฒนาราชภูมิ เพื่อบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วน ทั้งนี้ สำนักเลขานธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้และเอกสารที่เกี่ยวข้องไปเพื่อสภาพัฒนาราชภูมิพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

๓.๓.๗ สำนักงานเลขานธิการสภาพัฒนาราชภูมิได้บรรจุร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ฉบับที่คณะกรรมการรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเข้าที่ประชุมสภาพัฒนาราชภูมิครั้งแรก ในการประชุมสภาพัฒนาราชภูมิ ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันพุธที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติฯ ประกาศประชุมรัฐสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ และได้มีพระราชบัญญัติฯ ให้ยุบสภาพัฒนาราชภูมิเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... เป็นอันตกไปตามบทบัญญัติตามตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๔ ข้อเท็จจริง

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... โดยมีกระบวนการศึกษา ยกร่างกฎหมาย และการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๓.๔.๑ การศึกษาข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ได้กำหนดหลักการสำคัญว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมุดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ซักซ้ำ เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน รวมทั้งพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักการเช่นเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่งผลให้ภาครัฐต้องพิจารณาบททวนกฎหมายที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะส่วนของการกำหนด

บทลงโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระหนี้ของเอกชน กำหนดลักษณะความผิดอาญาและบทลงโทษอันเกิดจากการกระทำการผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จึงมีปัญหากรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ และไม่ใช่กรณีการกำหนดโทษทางอาญาที่เป็นความผิดร้ายแรงอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ อีกทั้ง คณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งมีข้อเสนอแนะประการหนึ่งให้ควรยกเลิกการใช้โทษอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

(๒) จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญาอันเกิดจากการใช้เช็ค ได้แก่ ประเทศเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ก็ไม่ได้มีการออกกฎหมายกำหนดความผิดอาญาอันเกิดจากการใช้เช็คไว้โดยเฉพาะ แต่มีการกำหนดให้การออกเช็คโดยมีเจตนาทุจริตไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือกำหนดให้เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาตามบริบทของแต่ละประเทศ อีกทั้ง ข้อ ๑๖ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้กำหนดให้บุคคลจะถูกจำคุกเพียง เพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาไม่ได้ ซึ่งกรณีตามข้อ ๑๖ ดังกล่าว เป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพเด็ดขาดซึ่งรัฐภาคีไม่สามารถเลี่ยงพันธกรณีได้ตามข้อ ๔ วรรคสอง ของกติการะหว่างประเทศดังกล่าว

(๓) จากการศึกษาข้อมูลสถิติการใช้เช็คของธนาคารแห่งประเทศไทย และสถิติคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ จากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม พบว่า รายการชำระเงินและช่องทางต่างๆ มีการใช้เช็คเป็นเครื่องมือในการชำระเงินลดลงในทุกปี แต่มีการชำระเงินโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) ที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปี เมื่อพิจารณาช่องทางชำระเงินที่มีความหลากหลายมากขึ้นในปัจจุบันและมีช่องทางที่สะดวกและรวดเร็วกว่า ส่งผลให้เช็คไม่ได้เป็นเครื่องมือหลักในการชำระเงินเหมือนในอดีตที่ผ่านมา สำหรับสถิติคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังซึ่งถูกตัดสินให้ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวมีจำนวนปีละไม่เกิน ๓๐๐ คน และมีผู้ต้องเข้าสู่กระบวนการคุมความประพฤติ จำนวนปีละไม่เกิน ๔๐๐ คน

๓.๔.๒ รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) ในการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะกรรมการฯ มีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติโดยเร่งด่วน

(๒) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติกฎिकเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... จากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยจัดให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ๕ ช่องทาง ได้แก่ (๒.๑) ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และ (๒.๒) ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) ระหว่างวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ รวม ๑๖ วัน (๒.๓) ผ่านการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นเพื่อทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติกฎิคเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในคราวเดียวกัน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวม ๒๖ หน่วยงาน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๘๖ คน (๒.๔) กระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกฎิคเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๕ หน่วยงาน และ (๒.๕) ผ่านการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) ส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๖๒ จากการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองระบบดังกล่าว

(๓) คณะกรรมการตีความต่อว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาพัฒนาราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาพัฒนาราษฎรต่อไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกฎิคเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... เสร็จแล้ว โดยได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติกฎิคเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในบางมาตราและเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมฟ้องคดีเพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติกฎิคเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยรับฟังจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ – ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน โดยมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชม ๕,๖๔๐ คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น ๓,๙๔๐ คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ คิดเป็นร้อยละ ๘๙ จากการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

(๔) ในชั้นนี้จะนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อลำดับถัดไปจะได้นำเสนอรัฐสภาพิจารณาและประกาศใช้เป็นกฎหมายตามลำดับต่อไป

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว มีดังต่อไปนี้

๔.๑ หลักการและเหตุผล เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรมโดยวิธีการกำหนดให้เป็นโทบทางอาญาสำหรับผู้ซึ่งไม่สามารถชำระเงินตามเช็คได้ อันเป็นการนำโทบทางอาญา มาใช้บังคับกับการผิดนัดทางแพ่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้เพิ่งกำหนดโทบทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง และไม่สอดคล้องกับข้อ ๑ ของกติกรรมห่วงประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดว่าบุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาได้ สมควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๔.๒ กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๔.๓ กำหนดให้กฎหมายมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๔.๔ กำหนดบทเฉพาะกาลในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) รองรับข้อตกลงในรายงานกระบวนการที่ให้ลูกหนี้ผ่อนชำระเงินตามเช็ค โดยให้ถือเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ

(๒) รองรับอำนาจศาลในการพิจารณาและพิพากษาคดีในส่วนแพ่ง

(๓) เร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปล่อยตัวผู้ต้องโทษจำคุกและผู้ที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

(๔) รองรับวิธีการคำนวนโทษจำคุกในการณ์ผู้ต้องโทษจำคุกได้รับโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน

๔.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

๕.๑ ประโยชน์ที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับ

การยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในแง่ของการแก้ไขปัญหาการใช้กฎหมาย เป็นเครื่องมือในการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สุจริต และทำให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาให้สอดคล้อง กับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกติการะห่วงประเทศว่าด้วย สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๕.๒ ผลกระทบ

(๑) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การใช้มาตรการทางธนาคารสามารถสร้าง ความน่าเชื่อถือให้กับเชื้อได้ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ เนื่องจากผู้ที่ออกเชื้อที่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงินจะไม่สามารถทำธุรกรรมต่างๆ กับธนาคารได้เป็นเวลานาน กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจใช้กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยธุรกิจ สถาบันการเงิน กำหนดมาตรการกลั่นกรองลูกค้าขอใช้เชื้อให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติได้ ซึ่งจะเป็นมาตรการหนึ่ง ที่ทำให้การคัดเลือกลูกค้า ผู้ขอใช้เชื้อที่มีคุณภาพ อันจะเป็นผลให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชื้อไปในขณะเดียวกัน

(๒) ผลกระทบทางด้านสังคม การยกเลิกกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ ทำให้ลดปัญหาการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ และเป็นการลดปัญหาเกี่ยวกับ การบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ โดยใช้โทษทางอาญาตามกฎหมาย ซึ่งหากกฎหมายดังกล่าว มีผลใช้บังคับต่อไป เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ได้ประโยชน์จะอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการบีบบังคับผู้ออกเชื้อ โดยสุจริต แต่เชื่อนั้นไม่สามารถใช้หนี้ได้ ไม่ว่าด้วยเหตุประการใดได้ง่าย

(๓) ผลกระทบทางด้านงบประมาณ โดยที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม จะต้องจัดสรรงบประมาณมาใช้กับการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ ซึ่งเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือกับภาครัฐ ซึ่งไม่สามารถใช้เงินตามเชื้อได้ ไม่ว่าด้วยเหตุผลประการใด และเป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ ทำให้ภาครัฐต้องเสียงบประมาณกับการดำเนินคดีอาญาทั้งการสืบสวนสอบสวน ให้ได้ข้อเท็จจริงและเหตุแห่งการกระทำความผิด การพิจารณาของพนักงานอัยการและศาล ตลอดจนบทบัญญัติ ซึ่งมีอตราโทษถึงจำคุก หากจำเลยต้องคำพิพากษาลงโทษถึงที่สุดให้จำคุก ก็เป็นภาระด้านงบประมาณ ในการคุ้มครองผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด อันเกิดจากการใช้เชื้อ พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... จะเป็นประโยชน์ให้รัฐประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) ผลกระทบทางด้านกฎหมาย การยกเลิกกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ ทำให้มีหลักกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากลและพัฒนาระบบที่ระบุว่าประเทศ โดยเฉพาะข้อ ๑๑ ของกติการะห่วงประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และทำให้ไม่เกิดความข้ามกับ การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาได้

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

(ไม่มี)

๗. ความเห็นหรือความเห็นชอบของคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	สาระสำคัญโดยย่อ
จากการรับฟังความคิดเห็นผ่านการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นเพื่อทราบความเหมาะสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๕ และกระทรวงยุติธรรมมีหนังสือขอรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้			<p>๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๕ หน่วยงานเห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... เนื่องจากเป็นการกำหนดความผิดในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญและข้อ ๑๐ ของดิจิการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง เว้นแต่ สำนักงาน ปปง. ไม่เห็นด้วยกับหลักการ เนื่องจากเห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว แทนการยกเลิกกฎหมายทั้งฉบับ</p> <p>๒. สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ป.ป.ท. และสมาคมธนาคารไทยเห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ และสำนักงาน ปปง. ไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดความผิดสำหรับผู้ออกเช็คที่มีเจตนาทุจริตจากการใช้เช็คเท่านั้น กรณีผู้ออกเช็คที่ไม่สามารถใช้เงินตามเช็คได้แต่ไม่มีเจตนาทุจริตไม่ควรกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา</p> <p>๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน เห็นควรให้มีการกำหนดวันที่มีผลใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัติฯ ให้มีระยะเวลาพอสมควร และเหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปกำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของเช็คภายหลังยกเลิกกฎหมาย และให้มีมาตรการรองรับกรณีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในทุกขั้นตอน</p> <p>๔. สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สมาคมธนาคารไทย และกรมคุมประพฤติ เห็นควรให้มีมาตรการรองรับสำหรับคดีที่อยู่ระหว่างการสอบสวนและคดีที่ค้างอยู่ระหว่าง</p>
๑. สำนักงานศาลยุติธรรม	✓		
๒. สำนักงานอัยการสูงสุด	✓		
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	✓		
๔. สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี	✓		
๕. กระทรวงมหาดไทย	✓		
๖. กระทรวงการต่างประเทศ	✓		
๗. กระทรวงพาณิชย์	✓		
๘. กระทรวงการคลัง	✓		
๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	✓		
๑๐. สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
๑๑. สำนักงบประมาณ	✓		
๑๒. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓		
๑๓. สมาคมธนาคารไทย	✓		
๑๔. สภากนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์	✓		
๑๕. สำนักงาน ป.ย.ป.	✓		
๑๖. สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๑๗. สำนักงาน ปปง.		✓	
๑๘. กรมบังคับคดี	✓		
๑๙. กรมคุมประพฤติ	✓		
๒๐. กรมราชทัณฑ์	✓		
๒๑. กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน	✓		
๒๒. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	✓		
๒๓. กรมสอบสวนคดีพิเศษ	✓		

หน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	สาระสำคัญโดยย่อ
๒๔. สำนักงานกิจการยุติธรรม ๒๕. สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ๒๖. สำนักงาน ป.ป.ส.	✓ ✓ ✓		การพิจารณาในศาล และมีมาตรการรองรับเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเช็คเมื่อกฎหมายมีผลยกเลิกแล้ว
กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือขอรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิ่มเติมจากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๖ หน่วยงานข้างต้น	✓		เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการยกเลิกกฎหมายแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีการจัดหมายมาตรการอื่นมาทดแทนด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีผู้ออกเช็คมีเจตนาทุจริตเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับเช็คและเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม	✓		ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมฯ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ....
คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	✓		ในการประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และวันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ในบางมาตร้า และเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมพ้องคดีแพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คและผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มีหลักการสำคัญเพื่อให้การออกเช็คที่จะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นการออกเช็คเพื่อให้มีผลผูกพันและบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมายเท่านั้น และกำหนดให้มีระหว่างโทยปรับเพียงไม่เกินหนึ่งปีหากมีนาทีเพื่อให้คดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ทั้งให้การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยจะกระทำโดยไม่มีหลักประกันก็ได้ แต่ถ้าจะให้มีหลักประกัน หลักประกันนั้นจะต้องไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค และกำหนดให้การฟ้องคดีแพ่งตามเช็คที่มีจำนวนเงินไม่เกินจำนวนพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวสามารถฟ้องรวมไปกับคดีส่วนอาญาได้ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย

๙.๒ มติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่องการพิจารณาความเหมาะสมของภาระคดีทางอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็ค อนุมัติให้ยกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงยุติธรรมรับไปพิจารณากร่างกฎหมาย โดยให้มีมาตรฐานการรับตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๘ (ฝ่ายกฎหมาย) ทั้งนี้ ให้รับประเด็นอภิปรายตลอดจนความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาและให้รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมด้วย

๙.๓ มติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่องข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้ตรวจบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันแล้วพบด้วยว่า กฎหมายหลายฉบับมีการกำหนดโทษอาญาทั้งที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีข้อเสนอแนะประการหนึ่ง ควรยกเลิกการใช้โทยอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

๙.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาพัฒนาราชภูมิพิจารณา ก่อนเสนอสภาพัฒนาราชภูมิต่อไป

๙. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติหลักการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามที่เสนอไว้ดังนี้

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(ทวี สอดส่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๗๐๗ ๕๓๐๐ (กิตติณัฐร์)

อีเมล: krittinat.w@moj.go.th